

Vragenlijsten nieuwe stijl

Sigfried Janzing en Adrie Spruit ■

De archiefwereld is zeer bekend met het fenomeen vragenlijsten. Ze worden ingezet om te meten hoe goed een organisatie archiveert en hoe goed (of hoe slecht) de overheid als geheel dat doet. In veel gevallen worden de lijsten ingevuld door archiefspecialisten. Dat zijn echter niet de klanten waarvoor we het doen. De Archiknowmads laten zien hoe het anders kan.

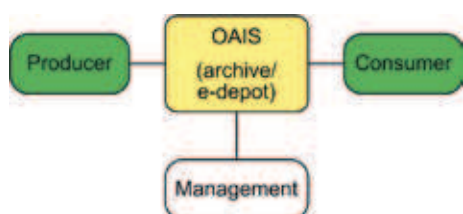
a

Het thema duurzame toegankelijkheid heeft de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. Archiveren en ook het bredere begrip informatie bewaren zijn geen doel op zich. Het doel is dat te bewaren informatie vindbaar is, beschikbaar, leesbaar en bruikbaar, en dat blijft zolang het bewaren ervan duurt. Uiteindelijk gaat het om de gebruikers van informatie en om wat zij nodig hebben voor hergebruik in het primaire proces of voor bijvoorbeeld het reconstrueren van een zaak bij een juridisch conflict. Maar ook de burger is een gebruiker, een klant, die bijvoorbeeld wil weten wat de bestemming is van een braakliggend terrein.

Met het voorgaande zijn de twee belangrijkste gebruikersgroepen in beeld: de 'business' ofwel de mensen van het primaire proces en de burgers of – breder geformuleerd – de maatschappij. Zelden krijgen zij een vragenlijst over archivering voor hun neus. Dat is vreemd, want het zijn wel de klanten van archivering. Hen moeten wij opzoeken en bevragen. Dat is het inzicht zoals al aanwezig in de Archiknowmads-tekening in september van het *Archievenblad* (2016, nr. 7). Daarin lezen we: 'What does your client say?' en 'creating a safe space for dialogue'. De Archiknowmads zijn daarmee aan de slag gegaan.

Aanpak en eerste resultaten

De Archiknowmads-beweging pleit ook voor 'het nieuwe leren'. Daarbij leer je stapsgewijs door te doen en fouten maken mag. We begonnen met het opstellen van ruim tien vragen. Die legden we voor aan een manager van primaire processen bij een decentrale overheid. De antwoorden gaven een eerste beeld van hoe die organisatie archiveert en ze leidden tot vervolgvragen. Die hielpen de vragenlijst te verbeteren en zorgden voor antwoorden die het beeld completer maakten. De eerste conclusie was dat alle antwoorden bij elkaar bruikbaar waren voor het beschrijven van een praktijkvoorbeeld. Maar een tweede en tevens de mooiste conclusie was dat het invullen van de vragenlijst leidde tot meer bewustzijn bij de manager. We kregen opmerkingen terug als 'dat ga ik checken in onze organisatie' en 'ik ga me verdiepen in het thema open overheid'.

Figuur 1: environment model van het OAS.

Stakeholders

Burgers en de business zijn stakeholders. Dat sluit goed aan bij het 'environment'-model in het OAS, de ISO-standaard voor het opzetten van een e-depot, met in dat model 'producers' en 'consumers'.¹ Figuur 1 toont dat model, dat vervolgens is uitgewerkt tot een mindmap met daarin alle stakeholders van archivering. De compacte versie daarvan toont figuur 2.

Figuur 2: compacte versie stakeholdermodel.

Eerstvolgende stappen

We gaan de vragenlijst verder uitzetten en beginnen daarmee in de regio Midden-Holland. Daarvoor hebben we afspraken met de business van de gemeenten Zuidplas en Krimpenerwaard. Ook gaan we praten met burgers van het in Gouda bekende burgerinitiatief GOUDasfalt. In 2015 hebben zij zich met succes ingezet om een uniek terrein bij de Hollandse IJssel beschikbaar te krijgen voor de publieke sector. Daarvoor werd de plaatselijke bevolking geactiveerd en de plaatselijke politiek bewerkt, waarna men zaken kon doen met het gemeentebestuur. Aan deze burgers gaan wij vragen aan welke informatie zij behoefte hadden en nog steeds hebben en of de overheid daarin voorziet. Als we wat verder zijn met wat we nu in gang zetten, zullen we de resultaten, waaronder voorbeelden van vragenlijsten, via internet ontsluiten.² ■

Noten

1 ■ Het blokje 'management' staat niet voor het management van de business, maar voor het management van een OAS (Open Archival Information System).

2 ■ Onze huidige plek op internet is <http://www.pleio.nl/groups/profile/43134672/archiknowmads>.

Sigfried Janzing ■ directeur van het Streekarchief Midden-Holland en lid van de Archiknowmads (s.janzing@samh.nl).

Adrie Spruit ■ zelfstandig adviseur en lid van de Archiknowmads (a3@a3sbiz.nl).